

Szerkesztőség kiadó-
hivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, St. Baron
Póp. (Báncsi-utca) 10.
Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 588
Kéziratok kizárólag
szerkesztőséghez
küldendők. Kéziratok
adunk vissza.

UJ KELET

Budapesti **ESZÉD · POLITIKAI · NAPILAP**

ELŐFIZETÉS ÁRA
Romániában

Egész évre — — 850
Félévre — — 460
Negyedévre — — 240
Egy hónapra — — 85
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 4 lei
Bukarestben — 5.—

Csehszlovákiában

Egy hónapra — ck 35.—
Egy szám — 150

1925 április 6 Hétfő

Cluj-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 80 szám

5685. Niszán 12

Benes nagy külügyi expozéja

Nem akar sem dunai konföderációt, sem vámuniót az utódállamokkal

(Prága, április 4. Az Uj Kelet tudósítójától.)
Benes, a csehszlovák köztársaság külügyminisz-
tere, a szenátus külügyi bizottságán expozé-
t tartott, amelyben többek között ezeket mon-
dotta:

— Ausztriának Németországhoz való csat-
lakozása lehetetlen és a garanciaszerződés, ame-
lyet legközelebb meg fognak kötni, ezt újból
ki fogja hangsúlyozni. *Epügy lehetetlen a dunai
konföderáció és az utódállamokkal való vám-
unió.* Az egyetlen lehető megoldás a gazdasági
kapcsolat az államok teljes szuverenitása mellett
és a szuverenitásnak természetesen gazdasági
térben is érvényesülnie kell.

Az európai helyzetről, nevezetesen a béke
megszilárdulásáról a külügyminiszter a követ-
kezőket mondotta:

— A népszövetség a béke biztonságát
egybekapcsolja a leszerelés kérdésével és a nép-
szövetségi tanács minden tagja, Angliát kivéve,
ma is a genfi jegyzőkönyvre támaszkodik.
Németország javaslati a genfi jegyzőkönyv
szellemében vannak megtartva, jóllehet erről
a nagy nyilvánosságnak eddig alig volt tudomá-
sága. Chamberlain csak a rajnai határokra
nézve akar új kötelezettségekbe belemenni,
azonban Németország keleti határára vonatko-
zólag visszautasít minden újabb javaslatot.

— Amikor Chamberlain a genfi jegyzőkönyv
visszautasítását készítette elő, került a népszö-
vetség elé a német javaslat, amely meg is felel
az angol felfogásnak. Arról van ugyanis szó,
hogy Németország nyugati határán a népszö-
vetség gyakoroljon ellenőrzést. Németország
ezeken a határokon az előbbi állapotot, a sta-
tusquot akarja fentartani. „Ünnepélyesen elis-
meri a versaillesi békeszerződés érvényességét,
a keleti határokra nézve pedig kijelenti Német-
ország, hogy a maga részéről soha sem fog
háborus konfliktusokat felidézni. Ebben a te-
kintetben azonban a németek nem preciziroz-
ták a javaslatukat, úgy, hogy be kel várni, amíg
ez bekövetkezik.

— Prága és Páris között teljes megegyezés
van. Oroszország részvételére a későbbi béke-
garanciák kérdésének megoldásánál feltétlenül
szükség lesz. Anglia és Itáliával való viszonya a
Csehszlovák köztársaságnak, változatlan. Német-
országgal a republika hatéves fennállása óta
nem volt a legcsekélyebb konfliktus és a garan-
ciaszerződés megkötése után bizonyára a szom-
szédi viszony még jobban megjavul.

A külügyminiszter expozéjához minden párt szó-
noka hozzászólt. A cseh pártok szónokai Anglia ellen
foglaltak állást, amely szerintük azért támogatta
Németországot, mert tart tőle, hogy a békeszerző-
dések maradék nélkül való teljesítése az európai
államokat úgy megszállardítja, hogy ez Anglia világ-
hatalmát befolyasolhatja. Ezért volt hajlandó An-
golország a németeknek prédául odadobni a keleti
határokat.

Dr. Brabec, a nemzeti demokraták szónoka, a
csehszlovák állam egzisztenciális kérdéseit a követ-
kezőkben látja: Magyarország maradjon meg ha-
tárai között, Ausztria pedig tartsa meg mai állam-
alakulatát és ne csatlakozzék Németországhoz.

Dr. Krupka a cseh agráriusok nevében annak
az aggodalmának adott kifejezést, hogy Németország
befolyása megagyobbodhatik abban az esetben, ha
belép a Népszövetségbe. Ezt pedig Csehszlovákia,
mint kis állam meg fogja érezni. Csodálkozik afelől
hogy a nemzetközi katonai bizottság nem tesz
közléseket Németország katonai készülődéséről, holott
ezek kézenfekvők.

A cseh szónokok általában a kisantant fen-
maradását hangsúlyozták, különösen pedig a szláv
államokkal való barátkozást, elsősorban Lengyel-
országgal. Követelték a kisantantnak Lengyelország-

gal való kibővítését. A német szónokok ellenben
visszautasították azt a feltevést, mintha Német-
ország revánsra gondolna. A német szónokok kü-
lönben követelték a külügyminisztertől, hogy vessen
latba minden befolyását abban az irányban, hogy a
csehszlovák állam keretein belül a nemzetiségek
között baráti együttélés jöjjön létre.

Dr. Benes mindenekelőtt visszautasította az
Anglia ellen irányított támadásokat. Minden állam-
nak — úgymond — megvan a joga, hogy érde-
keit védje. A kisantantól szölv a miniszter ki-
jelentette, hogy ennek épügy, mint régen, ma
sincs támadó tendenciája. Meg van róla győ-
ződve, hogy a csehszlovák köztársaság viszonya a
szomszédos országokkal, azokkal is, amelyek nem
tagjai a kisantantnak, sokkal szorosabb lesz, mint
valaha, amit az Ausztriával való viszony már is
elégé demonstrál. Biztosra veszi, hogy Csehszlo-
vákia és Lengyelország közötti tárgyalások után a
kisantant és Lengyelország között szorosabb nexus
fog létrejönni.

— Lengyelországgal — folytatta a külügy-
miniszter — tranzitszerződést kötött a csehszlovák
köztársaság, gazdasági és politikai szerződést,
amely szerint kölcsönösen megengedik Oroszország
felé a vasúti tranzitforgalmat. Ez vonatkozik a
háborus anyagokra is, azonban a szerződésnek ez a

Interpelláció a focsani-i rombolások ügyében

Romániában sohasem volt pogrom — mondja Marzescu miniszter

(Bucuresti-Bukarest, április 4. Az Uj Kelet
tudósítójától.) A kamara mai ülésén napirend előtt
Stefan Juon liberális képviselő kegyeletes szavak-
kal emlékezett meg Poni jasi egyetemi tanár el-
hunytáról. Marzescu miniszter a kormány nevében
parentálta el az elhunyt professzort, kijelentette,
hogy Poni professzort az ország halottjának tekin-
ti és nemzeti temetést rendeznek.

Ezután Lerner beszárabiai képviselő emelkedett
szóásra. Kérdést intézett az igazságügyminiszterhez
a focsani rombolások ügyében lefolytatott vizsgálat
eredményéről.

— Focsaniban — mondotta Lerner képviselő
— igen snylos események játszódtak le, a zavar-
gásoknak tisztára pogromjellegük volt.

Marzescu miniszter azonnal felelt a felszólalásra
és kijelentette, hogy igen szeretné, ha Lerner kép-

része olyan alapon köttetett meg, hogy ebben egyik
fél sem láthatja semlegeségének megszégését.

E szavaknál Witt német szenátor megkérdezte
a külügyminisztert, vajjon Oroszország nem fogja-e
a szerződésnek ezt a részét maga ellen irányulónak
tekinteni?

Dr. Benes: A megállapodások a nemzetközi
jog alapelvén történtek, a népszövetség záradékolta
őket, tehát senki sem tekintheti maga ellen irányu-
lónak ezeket a pontozatokat. Természetesen azok
sem, akik nem tagjai a népszövetségnek, mert
hiszen ezeket nem helyezték törvényen kívüli
állapotba és a népszövetség nem tekinti őket ellen-
ségeknak. Ami a genfi jegyzőkönyvet illeti, ki-
jelenti, hogy azoknak elvei sokkal erősebbek, mint
ahogy az ember gondolná. A békeszerződéseket nem
tekinti ugyan az igazságosság és tökély mintáinak,
mindazonáltal mindenkinek kívánna kell, hogy a
jövő fejlődés a béke jegyében és a béke útján
történjék, ne pedig háborus eszközökkel. Ami
Oroszország elismerését illeti, kijelenti, hogy a hely-
zet nem változott. Alapjában véve csak belpolitikai
okok gátolják Oroszország elismerését. Ami a cseh-
szlovák szociáldemokratáknak a magyar főrendiház
szervezete elleni kifogásait illeti, erre nézve is meg-
nyugtató választ adhat. Ha a Habsburgiak felső-
házi tagsága a békeszerződéssel és a szövetségességekkel
kötött megállapodásokkal ellenkezik, akkor a cseh-
szlovák kormány az illetékes fórumok előtt inter-
venálni fog, hogy az ügy a békeszerződések szel-
lemében intéződjék el.

viselő minél hamarabb teljes részletességgel kifejtene
interpellációját és bizonyítékokkal szolgálna arról,
hogy hol volt pogrom, mert tudomása szerint Ro-
mániában soha és sehol sem voltak pogromok.

A szenátus ülésén hozzákezdtek a nyugdíjtör-
vényjavaslat tárgyalásához. Draghici liberális szená-
tor kijelenti, hogy a törvényjavaslat megfelel a mo-
dern állami szociális követelményeknek. Aciu er-
délyi szenátor különösen abból a szempontból tá-
madja a törvényjavaslatot, hogy hátrányos helyzetbe
juttatja az erdélyi tisztviselő- és nyugdíjas kart.
Véleménye szerint a kormány mostohán kezeli az
erdélyi tisztviselőket.

A közigazgatási törvényjavaslatot a szenátus
tudvalevőleg már megszavazta. A javaslat néhány
napon belül a kamarába kerül, ahol Leonte Moldo-
van képviselő lesz a javaslat előadója.

Kolozsvár lakosai

népgyűlésen akarják orvosolni a villanymizériát
Lepadatu kultuszminiszter szombat délután 5 órakor fogadta a küldötségeket

(Cluj-Kolozsvár, apr. 4. Az Uj Kelet tudósi-
tójától.) Tegnap számuokban megemlékeztünk
arról, hogy Lepadatu minisztert bizta meg a
kormány azzal, hogy döntsön az annyira el-
mégésdedt villanyüzemi kérdésekben. A város,
mint megirtuk, úgy határozott, hogy bérbe-
adja a villanytelepet. A bérlőt kötelezni fogja,
hogy az üzemet kibővítse, mert a telep jelen-
leg nincs abban a helyzetben, hogy eleget
tehessen Kolozsvár villanyszükségeinek.

Ebből az alkalomból a gyáriparosok szövet-
sége az iparkamara és a magánosok képviselői
tegnap délelőtt felkeresték Utalea polgármestert,
hogy a villamosmű ügyének elodázhatatlanságát
figyelmébe ajánlják és arra kérik a polgár-
mestert, hogy a város lakosságának óhaját tol-
mácsolja a miniszternek. A delegátusok beszé-
dére Utalea polgármester hosszan válaszolt.
Beszédében kijelentette, hogy a városi tanács
elfogadta már a Ganz és Electrica cégek által
felterjesztett bérleti szerződéstervezetet, amelyet
már a legfőbb műszaki tanács is jóváhagyott.
A polgármester továbbá azon óhajának adott

kifejezést, hogy ez év őszére a kibővítés
sikerülni fog, amivel együtt jár Kolozsvár
város villanyszükségletének teljes fedezése.

A polgármester beszédére Hatiegan Emil dr.
egyetemi tanár szólalt fel a magánosok nevé-
ben. Beszédében hangsúlyozta, hogy a villany
Kolozsvár városának egyik legégetőbb kérdése.
Éppen ezért e kérdés megoldásánál személyi
érdekeknek nem szabad érvényre jutniok. Ha
a polgárság azt találja, hogy kérései nem nyer-
nek orvoslást, akkor népgyűlésen fogja akaratát
kifejezésre juttatni.

Ebben az értelemben beszéltek még Negrutiu
Joan iparkamsrai elnök és Farkas Mózes a
gyáriparosok szövetségének elnöke. Végül
Utalea polgármester bejelentette, hogy Lepadatu
miniszter délután öt órakor fogadja a küldött-
ségeket.

Lepadatu miniszter délután 5 órakor fo-
gadta a küldötséget, de fontos elfoglaltságára
való tekintettel kérte a küldötség tagjait, hogy
holnap délelőtt látogassák meg, amikor is meg-
fogja vizsgálni az előterjesztendő kérést.

Mit tartalmaz a német valorizációs törvényjavaslat

(Berlin, április 4. Az Uj Kelet tudósítójától.)

Néhány nappal ezelőtt a német kormány birodalmi gyűlés elé terjesztette azokat a felértékelési törvényjavaslatokat, melyeket már február elején beígért. A javaslatok egészen lényegtelenül javítják meg a hitelezők helyzetét. A felértékelés kérdésének végleges rendezése céljából külön törvényjavaslat foglalkozik az államadóságok és külön törvényjavaslat a magánadóságok felértékelésével.

Az államadóságok felértékeléséről szóló törvényjavaslat szerint az összes államadósági kötvényeket egy birodalmi márkára szóló kölcsönmegváltási kötvényre cserélik át, amely a jóvátételi kötelezettségek teljesítéséig nem kamatozik. Az átcsere aránya elvileg 5 százalékos, vagyis minden ezer márka névértékű államadóság helyett 50 birodalmi márka névértékű megváltási kötvényt adnak. A kényszerkölcsönkötvényeket az átcserelelésből kizárják.

Az általános szabályozástól eltérően kedvezményes elbánásban részesülnek a kötvény-östulajdonosok, vagyis azok a személyek, akik 1920 július elseje előtt szerezték meg kölcsönkötvényeiket. Ezek ugyanis a megváltási kötvények után 5 százalékos járadékot is kapnak, egyelőre három éven át és ha az állam pénzügyi helyzete megengedi, úgy újabb három esztendővel meghosszabbítják a járadék kifizetésének idejét. A kölcsönmegváltási kötvényeket nyeresémsorsolások után törlesztik és pedig az egész összegnek 5%-a kerül évente kisorsolásra. Az egész törlesztési összeg azonban nem haladhatja túl a 100 millió birodalmi márkát. A kisorsolt kötvények résztvesznek a nyeresémsorsolásban is, amelyek a névérték négyszereséig emelkednek.

A hadikölcsönkötvény-östulajdonok, ha szegénységüket igazolják, régi márkakötvényeik után évi kétszázalékos járadékot kapnak, a szegénységi bizonyítványnak azt kell igazolnia, hogy az illető évi jövedelme kisebb 600 birodalmi márkánál és ebben az esetben a hadikölcsönök után kapott évjáradék sem lehet több 600 márkánál és csak azok kaphatják meg, akik a járadék folyósításának idejében 60-ik életévüket betöltötték.

Ennek a törlesztésnek költségei évenként 140 millió márkával terhelik meg az állampénztárt, azonban ezenkívül még a birodalmi vasút törzsrészevényei után kapott osztalékokból az östulajdonosok törlesztését megnagyobbítják oly módon, hogy a takarékpénztárak a biztosítók és azok, akiknek ezer márkánál kevesebb hadikölcsönük van, nagyobb mértékben részesülnek törlesztésben. Hasonló módon történik a községi és tartományi kölcsönök becsérelése és törlesztése is.

A magántartozások felértékeléséről szóló törvényjavaslat szerint a jelzálogkölcsönök, a záloglevelek, a járadékok, a kötvények, a takarékpénztári betétek, a biztosítások általában 15 százalékos alapon lesznek felértékelve az aranyárka érték után. Olyan követelések, amelyek 1918 január elseje előtről származnak, teljes értékben számítanak aranyértéknek, a későbbi származású követelések pedig a keletkezésük napján érvényben volt aranyérték szerint számítatnak egy olyan kulcs szerint, amely körülbelül a dollár index és a kereskedelmi index középarányosának felel meg. A jelzálogtartozások tekintetében bizonyos körülmények között a felértékelés 10 százalékkal nagyobb lehet, ez azonban annyiféle feltételtől van függővé téve, hogy csak igen kevés jelzálogkölcsönre lehet alkalmazni. A felértékelést tőkék visszafizetése 1932 január elseje előtt nem követelhető.

* Ne féljen! Hyperol-lal készítsen szájvizet, megvédi fertőző betegségektől, torokfájástól. Kapható minden gyógyszerárban és drogueriarban.

Fizetése képtelenség miatt a fenmaradt
400 drb. eredeti legrszobb
festmény
minden elfogadható áron
lesz kiárúsítva április 6-tól.
GRÁZT műkereskedés, Cluj
Piața Unirii, No 8. (volt Főter)
R. Moșse Rt. 1192

Fáklyásmenet Jeruzsálem utcáin

Arabok is résztvettek az egyetem felavatásán. Arab ifjak iratkoznak be az egyetemre

(Cluj Kolozsvár, április 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A jeruzsálemi héber egyetem megnyitására, amelynek grandiózus lefolyásáról jeruzsálemi távirati tudósításaink alapján mi számoltunk be egész Romániában elsőnek, pót-lólóg még a következőket jelentik:

A megnyitó ünnepségen részt vettek az összes felekezetek főpapjai, valamint valamennyi palesztinai nemzetiség képviselői. Az avatási ünnepségen felszóltat Nashibi arab polgármester és kijelentette, hogy az arab nép békésen akar együttműködni a zsidó néppel. Az ünnepnap estéjén Jeruzsálem utcái pazarul ki voltak világítva és egy több mint 40.000 főnyi fáklyásmenet vonult a kormányzói palota elé, ahol Lord Balfour, dr. Weizmann és Herbert Samuel lelkesen ünnepelték.

A héber egyetem iránt arab körökben is nagy érdeklődés nyilvánult meg és már eddig is számos arab fiatal ember jelentkezett az egyetemre való beiratásra. A fiatal emberek között mozgalom indult meg a héber nyelv gyors megtanulására, ami nem okoz különös gondot, minthogy a héber nyelv szókinése sokban hasonlít az arabéhoz. Egyiptomból is számos arab ifjú jelentkezett az egyetemre való felvételre. A legtöbbször a bölcsészeti és jogi karon akarja tanulmányait folytatni. Azonban az orvosi fakultásra is sokan fognak beiratkozni. A mikrobiológiai intézet tizenegy terem fölött rendelkezik és már majdnem teljesen fel van szerelve. Egyelőre csak ideiglenesen vezeti dr. Fodor az intézetet, minthogy dr. Rosenthal tanár csak később jön Palesztinába. A kémiai intézet azonban dr. Fodor vezetése alatt már működik. Harmadik terem áll a tudósok rendelkezésére. Szakemberek véleménye szerint olyan intézet ez, amilyennek egész Európában nincs párja. Vasárnap Erec Jisrael minden zsinagógá-

jában istentiszteletet tartottak. A jeruzsálemi nagy templomban lord Balfour is megjelent a szombati muszaf istentiszteleten és ebből az alkalomból Kuck főrabbi meleg köszöntő beszédet intézett hozzá.

Az egyetem megnyitásának napján Ramleh kerület arabjai memorandumot küldöttek lord Balfourhoz, amelyben köszöntik az angol államférfiut, mint a héber egyetem megnyitóját és azon reményüknek adnak kifejezést, hogy Palesztina ujjaépítése az országban lakó összes nemzetiségek együttműködésével fog végbemenni.

Az arab komitéhez közelálló lapok március 27-én gyászkeretben jelentek ugyan meg, az arab iskolák azonban — époly kevésbé, mint az arab kereskedők és iparosok javarésze — a sztrájkjelszót nem követték. Azokat az iskolákat, amelyek mégis az arab komité felszólítását respektálták és nem tartottak előadást, a kormány becsukatta. Mindössze négy iskola megrendszabályozását határozta el a kormány, az egyik iskola Jaffában van, a többiek Gazában, Hebronban és Tul-Kerenban.

Az utrechti egyetem a jeruzsálemi héber egyetem megnyitása alkalmával hébernyelvű üdvözlő táviratot küldött, amely többek között ezeket tartalmazza: „Hollandia, amely mindig is megvédte azokat, akiket vallásuk és meggyőződésük miatt üldöztek, szívélyesen köszönti a héber nemzet ama igyekezetét, hogy saját nemzeti otthonát fölépítse. Az egyetemi szenátus meg van róla győződve, hogy a héber egyetem Jeruzsálem klasszikus helyén elő fogja mozdítani egy zsidó közösség, mint az általános tudomány érdekeit. Amint a holland egyetemek más tényezőkkel együtt megteremtették Németalföld függetlenségét, úgy reméli a szenátus, hogy a zsidó egyetem is a zsidó szabadság egyik csirázó sejtje lesz.”

Jabotinsky zsidó ezredeket akar

a palesztinai angol hadsereg keretein belül

Tegnap számunkban közöltük a cionista világszervezet szélsőséges ellenzéki vezére, Wladimir Jabotinsky nyilatkozatának első részét. A nyilatkozat alább következő második részében Jabotinsky az arab és a hadsereg kérdésében fejti ki egyéni véleményét.

II.

(Páris, április 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Jewish Agency kérdésénél Jabotinsky hosszasan elgondolkozott.

Nem a kibővítés ellen van kifogásom, de a kibővítés tervbe vett módja ellen. A tervzet szerint ugyanis az Agency fele cionista, a másik fele nem cionista szervezetek delegáltja. Tehát míg a testület egyik felét az általános választójog alapján népszavazás útján választják, addig a másik felét exkluzív néhány száz tagu társaság nevezik ki, azért, mert pénzt adnak. Ilyen társaság lenne például az Association of The English Jews, amely annakidején hazafiás érzéséről indítva tiltakozott a Balfour-deklaráció ellen és nem akarta megtérni a zsidó légiót sem. Most ez a testület delegálna képviselőket a Jewish Agencybe, akiket az Agency cionista fele nem is szavazhat le, mert akkor egyszerűen kiválnak és az Agency továbbra is csak cionista tagokkal fog működni. Az angol hazafiakkal kibővített Jewish Agency pedig nem fog erőlyesen fellépni a palesztinai antiszemita angol tisztviselők ellen. Mert nem szabad elfelejteni, hogy ma még Samuel kormányzó, ugyan de neki a megbízatása lejárt és nem lehet tudni, hogy az utóda milyen lesz, tehát erős zsidó Jewish Agencyre szükség van, ezt pedig csak általános választási alapon lehet összeállítani.

Arabbarátok és arabfalók

Általában azt szokták mondani, hogy a Jabotinsky-párt arabfaló. Ez nem igaz. Békét mi szeretnénk, de béke a cionisták és arabok között lehetetlen, mert a zsidók azzal a céllal jönnek, hogy többséggé váljanak.

Neveléses arra hivatkozni, hogy van ott elég hely zsidók és arabok számára is. Abban az Amerikában, ahol a mai száztizmillió lakosság mellett óriási lakatlan területek vannak, három-négy-millió rézbőrű volt csak és néhány ezer fehér. De

minthogy a fehérek többségre törekedtek, harora került a sor közöttük. Nevetséges elhithetni akarni az arabokkal, hogy minket csupa testvéri jóindulat vezet. Nem is hiszik el, mert látják, hogy az ilyen arabbarátok veszedelmesebbek az arabellenes Jabotinsky-pártnál.

A cionizmus lótkérdése

Ez az a pont, amelyen a cionizmus lótkérdése fordul meg: ime, mi cionisták látjuk, hogy az araboknak a mi mozgalmunk nem kedves, nem is lehet kedves. Van-e jogunk akkor az arab ös-lakosságra reakényszeríteni a mi bevándorlásunkat?

Választeni kell a cionizmus és az ugynevezett jogos és igazságos felfogás között, amely szerint az arabok minden érzelme szigoruan respektálandó. Ha már azonban ugy gondolkodunk, hogy jogunk van a cionizmusra, jogunk van a zsidó többségre, jogunk van Palesztinára, akkor ezt a jogunkat meg kell védenünk és másokkal is tiszteletben kell tartatnunk. Akkor azt kell mondanunk az araboknak: mindenféle fegyvert használhat immigrációnk ellen. Ha ugy tetszik, bojkottálhatják a zsidókat, de az erőszakot nem fogjuk megtérni.

A földreform ellen az arabok felkeléssel fognak válaszolni. Ezt ők be is jelentették az angol gyarmatügyi minisztériumnak és ha mi nemcsak ezeket az új javainkat, de a régiakat is meg akarjuk védelmezni, akkor erős helyőrségre van szükségünk. De honnan vegyük ezt?

Tudni kell ugyanis, hogy 1919 óta, amikor az egész angol sajtó kórusban üdvözölte a Balfour-deklarációt, sok minden megváltozott. Rájött Anglia arra, hogy a program keresztülvitele angol ellenállásba ütközik. Ennek ellensúlyozására tehát hadsereg kell. Ezért volt az, hogy a pénz és emberét féltő angol nép sajtója 1919-ben egy lap kivételével, a cionizmus ellen fordult. Anglia Palesztinát öszintén zsidó nemzeti otthonná akarja tenni és végre akarja hajtani a szükséges reformokat is, csak hogy a zsidók támogatására sajnálja pénzét és embereit.

Angol zsidó ezredekre van szükség

Nekünk pedig hadseregre van szükségünk. Ezra és Nehemia idején is félkezükben fegyverrel

építettek a zsidók. A lének védelméről me addig még a cionista döntő bír szerepére v kettő közül melyik gy

— Ami a hadsergol lehet, minthogy tarthat ott hadsereget zsidó. Az angol hadserezek, lehet zsidó e alatt volt is és a hadösszeget a zsidóknak

A her

(Bucuresti-Bul meg az összes kere gatott hangulatban gulag elhatározta, h lyik szervezeteinek A kongresszus évi meghosszabbítás vábbá azt is, hogy érdekében.

Egy zsidó

Mit tanítanak bányamunkások

Az Uj számolt ar Nemzeti S ság helyze mentésére sorozatunk cikkünk k mol be.

(Borsa, április 4. munkatársától.) Nem máramarosi zsidóság letes és értékes felad mára, akik nem isme Hiszen egységes zárt nek mása nincsen se országban. A hatalm az ittléket, elválaszt magukban fejlődtek népi életüket. Ahol lapos völgyekké szél lassan megszokják az és kifoszlik szemükb úgy borítja fejüket, uj és másfajta zsidó dabb embereket. S r változtatna az ember Iza és más a Visó v

A máram

De egész Máram és egyformák abban ban, melynek párját sem találni. Es ezér dező" utra jön a megismerésére és me lé mákkal találja szer színezés és beállítás az egész világ zsidósá tömeget itéltek itt h nyok, százezernyi zsi koplalással, a munka relmében. A márama már nem zsidó ku megrázó, megdöbben akarjuk megírni, falt életet akarjuk itt be gében és szomorú va népet akarjuk megis nincs, azt a borz melynek mégis: talp szomorú öszinteséggel gazdag, misztikus belső szegénységét, m colva tartja babonák kezében a vallás törv kat isteni törvények sáfárságra nevezik ki.

E szük völgyekbe egy olyan zsidó világ mert e megismerésben lelki épülés vagyon. itteni élet szigorú ga

építettek a zsidók. Amíg a reformok keresztülvité-
lének védelméről megfelelően gondoskodva nincs,
addig még a cionista Herbert Samuel is a sport-
döntő bír szerepére van kárhóztatva, aki lesi, hogy
kettő közül melyik győz.

— Ami a hadsereg formáját illeti, az csak an-
gol lehet, minthogy csak a mandatárius hatalom
tarthat ott hadsereget. De az emberanyag lehet
zsidó. Az angol hadseregben vannak ír, skót, hindu
ezred, lehet zsidó ezred is, aminthogy a háboru
alatt volt is és a hadsereg fenntartásához szükséges
összeget a zsidóknak kellett előtéríteni.

— Még egyszer revidiálni akarom az elmondot-
tatkat. A kérdés az, jogos-e a mi cionizmusunk. *Ha
nem, akkor mondjunk le a cionizmusról. De ha
igen, akkor tartsunk ki a végsőkig.*

Utolsó kérdésem az volt, hogy mit remél Ja-
botinsky az aktivista párt akciójától és mikorra
várja a sikert.

— Sajnos, — fejezte be szavait Jabotinsky
— *magam tudom a legjobban, hogy az én har-
com sikerrel nem fog járni, de mert igazsá-
gomról meg vagyok győződve, tovább harco-
lok . . .* Fischer Ernő

A kereskedők kilépnek a liberális pártból

A bukaresti kereskedő-kongresszus határozatai

(Bucuresti-Bukarest, április 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma délelőtt 10 órakor nyitották
meg az összes kereskedelmi szervezetek kongresszusát Bukarestben, amely minavéig igen iz-
gatott hangulatban zajlott le. Popescu targovistei kereskedő javaslatára a kongresszus egyhan-
gulag elhatározta, hogy mindazok a kereskedők, akik a liberális pártnak, vagy a párt valame-
lyik szervezetének tagjai en bloc kilépnek a pártból és a szervezetekből.

A kongresszus ezután határozatilag kimondotta, hogy követelik az üzletberszerződések ez
évi meghosszabbítását, valamint a spekulatörvények és a luxusadók eltörlését. Elhatározták to-
vábbá azt is, hogy új küldöttséget menesztnek a miniszterelnökhöz követeléseik érvényesítése
érdekében.

Meg kell menteni a máramarosi zsidóságot

Egy zsidó falu — az Isten háta megett

Mit tanítanak az iskolában Máramarosról. És amit az élet tanít. Zsidó bányamunkások élete. A zsidó népszámlálás egysége: a strámlí

Az Uj Kelet tegnapi vezérlője be-
számolt arról az anekdotáról, melyet a Zsidó
Nemzeti Szövetség a máramarosi zsidó-
ság helyzetének megismerésére és meg-
mentésére lefolytatott. Beigért cikk-
sorozatunk első írását itt adjuk. Első
cikkünk két részből áll és Borsáról szá-
mol be.

(Borsa, április 4. Az Uj Kelet kiküldött
munkatársától.) Nem az a céloom itt, hogy a
máramarosi zsidóságot felfedezzem, bár becsü-
letes és értékes feladat lenne ez is azok szá-
mára, akik nem ismerik, vagy — félreismerik.
Hiszen egységes zárt világ ez, zsidó világ, mely-
nek mása nincsen sem Galiciában, sem Orosz-
országban. A hatalmas nagy hegyek körülzárták
az ittélőket, elválasztották a világtól és így ön-
magukban fejlődtek tovább és alakították ki
népi életüket. Ahol azonban a hegyek szűk öle-
lapos völgyekké szélesednek, ahol az emberek
lassan megszokják azt, hogy messze nézzenek
és kifoszlik szemükből a százados köd, amely
ugy borítja fejüket, akár a Priscop ormát: ott
új és másfajta zsidókat talál az ember, szaba-
dabb embereket. S mintha a folyók vize is
változtatna az emberek lelkén: más a zsidó az
Iza és más a Visó völgyében.

A máramarosi zsidóság problémája

De egész Máramarosban, mindenütt egyek
és egyformák abban a borzalmas nyomorúság-
ban, melynek párját ma talán a világon sehoh-
ly sem találani. És ezért van az, hogy aki „felfe-
dező” utra jön a Máramarosba a zsidó élet
megismerésére és megismertetésére, olyan problé-
mákkal találja szembe magát, melyet minden
szinezés és beállítás nélkül oda kell kiáltani
az egész világ zsidóságának: egy hatalmas nép-
tömeget ítéltek itt halálra a rendkívüli viszony-
nyok, százezernyi zsidó szenved itt borzalmas
koplalással, a munkanélküliség tehetetlen gyöt-
relmében. A máramarosi zsidóság problémája
már nem zsidó kuriózum, hanem hatalmas,
megrázó, megdöbbentő emberi probléma. Ezt
akarjuk megírni, faluról falura járva. Ezt az
életet akarjuk itt bemutatni, a maga eredetisé-
gében és szomorú valóságában. Ezt a munkás
népet akarjuk megismerni, melynek munkája
nincs, azt a borzalmas földhözragadságot,
melynek mégis: talpalatnyi földje sincsen. És
szomorú őszinteséggel meg akarjuk ismertetni a
gazdag, misztikus lelkű zsidóság borzalmas
belső szegénységét, mely megköti és odalán-
colva tartja babonához és emberekhez, kiknek
kezeben a vallás törvénye: ostor, s kik magu-
kat isteni törvények hirdetése helyett gonosz
sáfárságra nevezik ki.

E szűk völgyekben új világ tárul elénk,
egy olyan zsidó világ, melyet meg kell ismerni,
mert e megismerésben igazi zsidó gazdagodás,
lelki épülés vagy. És meg kell ismerni az
itteni élet szigorú gazdasági törvényszerűségeit,

mely ezt a szerény, dolgozó, kinlódo igényte-
len népet elkorcsosításra, pusztulásra ítéli, bár
szerényebb a legszerényebb jemenita zsidónál
és dolgozabb bárkinél is.

Felfedező utból: így lesz misszó. Mert misz-
sziónak kell éreznünk, hogy az erdélyi zsidóság
öntudatába, mint súlyos problémát belevigyük
a máramarosi zsidóság ügyét, melyért felelősek
vagyunk magunk és az egész világ zsidóságának
színe előtt. És a helyzet megismerése azt pa-
rancsolja, hogy rátereljünk az egész zsidó köz-
vélemény figyelmét az itteni zsidóságra, mely-
ben hihetetlen energiák szunnyadoznak s mely-
nek apraja-nagyja sovárogra várja, hogy ha
kell koplalva, ha kell, nehéz munkában elsor-
vadva, otthont építsen magának Erec Jiszroel-
ban. Hiszen a koplalást jól ismeri és megszokta
immár s ismeri a nehéz, hajnaltól késő estig
tartó munkát is. Csak egyet nem ismer: az
otthont, mert kezében ott a vándorbot és ezt
letenni nem fogja addig, míg a hajfai kikötő-
ben a tengerbe nem hajthatja büszke örömmel,
hogy végre megérkezett.

Amit a tankönyv tanít

Hadd szerezzük meg Máramarosról minde-
nekelőtt az „elemi” ismereteket. És pedig a
szó szoros értelmében véve. Kezünkbe vesszük
Máramarosmegye hivatalos földrajz tankönyvét,
azt, amelyet az összes elemi iskolákban hivata-
los előírásra tanítanak. A tankönyvet Gheorgiu
Vorniciu írta és 1014—1924. szám alatt hiva-
talan engedélyezték. A tankönyv statisztikai
adatai szerint, az 1920-iki évszámlálás alapján
a Máramarosban 36.835 zsidó lakik.

„A zsidók a falvakban laknak, pálinkát
árulnak és ezzel megmérgezik a népet. Mihelyt
meggazdagodnak, beköltöznek a városba.”

Ennyi mondanivalója van a hivatalos tan-
könyvnek Máramaros zsidóságáról. Ennyit tud
a könyv írója, aki képezde tanár, a márama-
rosi zsidóságról. És erre és csak erre tanítják
a gyermekeket Máramarosban a zsidóságról.

A tankönyv írója pár éve jött át a regát-
ból s ime néhány év alatt ennyire tudta meg-
ismerni a máramarosi zsidóságot. Pedig tanár,
pedig intellektuális vezető. De Vorniciu pro-
fesszor ur nem egyedüli, ki így szakadt be
Máramarosba és sajnos, nem az egyedüli, ki
csak ennyire tudja és akarja megismerni ezt a
máramarosi tömeget.

De számunkra ez a tankönyvi megismerés
kuriózum csupán, melynél csak azért akadtunk
bevezetésül kissé fenn, mert ebben valóban
„iskola példáját” látjuk annak a szellemnek,
mellyel hivatalos helyen, — ez nem vonatko-
zik a gyökeresen máramarosi közigazgatásra —
a zsidó tömegeket kezelik. Természetesen mi
nem iskolapéldákat keresünk. Sajnos, a gyako-
rati élet példája sokkal erősebben bizonyít,
mint ez a kis elemi bevezetés.

A Priscop alján, Borsán akarjuk megkezdeni
utunk beszámolóját. Ez Máramaros legszélsőbb
csücske, még Szigetről is jó nyolc órányi vonat-
járás. Igazi zsidó község, melynek belső terüle-
tén szinte kizárólag zsidók laknak. Az esti
órákban érkezünk meg s már az állomásnál
szembetaláljuk magunkat az első érdekes zsidó
megnyilatkozással. A piritbánya munkásai tér-
nek haza nehéz munkájukból. Pajesztes és sza-
kállas fáradt emberek, kiknek arca koromfekete
színté, a nehéz bányamunkától. Zsidó bányá-
munkás . . . Akaratlanul Meunier híres bányász-
szobra jut eszünkbe. Azonban mennyire más ez
a kép. A bányában mintegy nyolcvan-száz zsidó
munkás dolgozik. Kitünő munkások, fáradha-
talanok és szerények. Még a fizetésben is, mert
bizony napszámjuk alig haladja meg a nyolc-
van lejt. És otthon hat-nyolc gyermek és a
feleség várja őket. Bizony nyolc-tíz éhes szá-
nak kevés fizetés ez, de legalább megvan. De
még így is bizonytalanul, mert a régen hatal-
mas piritművek már évek óta csak termelnek,
anélkül, hogy egyetlen vagont is el tudtak
volna szállítani. Az üzemet nem szüntethetik
be, mert ez a sokmillió értékű üzemi beren-
dezkedés teljes pusztulását jelentené. Így redu-
kált üzemmél dolgoznak, s egyre kevesebb
munkással. S ha így megy tovább, a pirit-
üzemek kénytelenek lesznek megszüntetni a munkát, s
ezzel néhány száz ember megint elveszti meg
a máláját is.

A falu képe szokatlanul lármás. Mintha
mindenki az utcán volna. A szekereket mind-
untalan megállítják:

— Die Herren Mediciner?

kérdik nagy izgalommal. Mintha az egész
falu egyetlen beteg után aggódna, olyan izga-
lommal várják Szigetről a „medicinert”.

Szállásadó gazdánk azután sok mindent
megmagyaráz, s megértjük, miért volt az utca
izgalma is.

De előbb hadd vegyük fel sorjába, sziszte-
matikusan az adatokat. Természetesen az első
kérdés az, hogy hány zsidó család lakik a
községben.

— *Finthindert stramlach, drei kapelicsen . . .*

hangzik a válasz, amelyben a zsidó lakosságnak
teljes jellemzése benne van. Borsa községben
ötszáz olyan zsidó család él, melynek feje szom-
baton „stramlit” (rókafarokkal szegélyezett
lengyel sapka) visel és mindössze három zsidó,
ki csak kalapot: a zsidó orvos, a patikus és
egy csernovitzi ur . . . Hiába, itt még strámlí-
után számítják a családok számát és ezek szerint
a lélekszámot is. A strámlí számát legalább
hatal kell megszorozni, mert legalább öt
gyermeke van minden zsidó családnak. A
„kalaposok” szorzó száma már kisebb, itt már
megkezdődött a modernizálás és ennek első
feltűnő jelensége a gyermekek számának csök-
kenése.

Nincs munka

Másnap korán kelünk. A nap süt, de azért
hideg van, hiszen a hatalmas máramarosi hava-
sok közepén vagyunk. Hétköznap van, de azért
az utca emberekkel teli. Mintha vásár volna.
Pedig nincs vásár, de a teli utca a mai mára-
marosi életnek sajtósága tünete.

— Nincs munka. Az emberek egész nap az
utcán lógnak, mert hiszen nincs mihez kez-
deniök, s talán így, az utcán mégis akad valami
váratlan „parnosze”. Parnosze, ez ma Mára-
maros varázsszava. Ez után folyik a tülekedés,
ez az, amivel a zsidóság felkel és lefekszik. És ez
az, ami — nincs. Nincs munka nincs kere-
set. Csoportba verődve beszélgetnek az emberek
az utcán, egyazon sors vertjei valamennyien.
A borsaiak nagy része napszámos: erdőmunkás.
S most valamennyi máramarosi fűrészes áll, vagy
alig dolgozik. De állanak a fűrészek mindenütt
és szünetel a kitermelés is. S így a zsidó lakos-
ság, melynek legalább nyolcvan százaléka a
megye területén kívül, — sok ezren a regát-
ban — kereste meg a kenyérét, — most otthon
rekedt. Földjét, mely különben is csak „havas”
volt, a tehetősebbektől elvették, vagy csak
annyit hagytak meg, hogy az bizony kevés egy
család munkás keze alá, de bizony kevés meg-
élhetésre is. Egyedüli orvosság: a koplalás.
Mert már a málé is ritkul, s az utcán gyerme-
kek szaladgálnak, kiknek arcán már az állandó
éhség sápad.

Szekely Béla

* Kérjen Purgot eredeti dobozban. (2)

Megtalálták Leirer Amália ékszerének rejtékhelyét

Dohnal, Pötör barátja árulta el a rejtékhelyeket

(Budapest, április 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kassai rendőrség Dohnal Lipót, az öngyilkossá lett Pötör Gyula barátja részletes vallomást tett a Leirer Amália-féle gyilkossági ügyben. Vallomása teljesen új irányt ad a nyomozásnak. Dohnal vallomása alapján sikerült megtudni a rendőrségnek, hogy Leirer Amália ékszerei hol vannak elrejtve. A budapesti rendőrség kiküldött megbízottai: Vogel rendőrkapitány, Angyal detektív-felügyelő Dohnallal a csehszlovák rendőrhatalóságok kíséretében felkeresik mindazon helyiségeket, amelyben Dohnal Pötörrel megfordult. A kassai jelentések alapján a budapesti rendőrség hozzáfogott Pötör bűntársainak kinyomozásához.

Dohnal a rendőrség előtt azt a vallomást tette, hogy Budapesten a Váci-utca 71. szám alatt lakik egy, az elektromosműveknél alkalmazott villanyellenőr, akinél Leirer Amália elrablott ékszerei el vannak rejtve. A budapesti rendőrség Dohnal vallomása alapján előállította az ellenőrt, aki annyit beismert, hogy Pötörrel összeköttetésben állott. A rendőrség feltevése szerint Pötörék ettől a villanyellenőrtől kapták kölcsön azt az igazolványt, amelynek alapján Leirer Amáliához bejutottak. Az ellenőr bevallotta, hogy karácsony táján tényleg felkereste őt Pötör műhelyében, de a gyilkosságról és az ékszerrel semminemű említést nem tett. A rendőrség Pötör másik bűntársa után is nyomoz.

A rendőrség feltevése szerint Hudacsek Károly valószínűleg bűntársa volt Pötörnek Leirer Amália meggyilkolásánál. A rendőrség azt hiszi, hogy a Fecske-utcai rablógyilkosságot is közösen követték el. Mind a ketten hónapokon keresztül voltak az elektromos művek szolgálatában, amelynek igazolványával bejuthattak Leirer Amáliához.

A kolozsvári rendőrprefektúra betöltötte a Chevra Kadisa perselygyűjtését

A jogtalan intézkedés ellen felfolyamodással éltek a belügyminiszterhez

(Cluj-Kolozsvár, április 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári rendőrprefektus rendelkezést bocsátott ki, amelyben eltiltja a Chevra Kadisát attól, hogy a zsidó halottak temetése alkalmával és a halottak évfordulóján tartandó istentiszteleteknél perselygyűjtést eszközöljön.

Közel fél éve annak, hogy a Ministerul de Sanatate si Ocrotirea Sociale megkeresést intézett a rendőrprefektúrához, milyen jövedelme van a Chevra Kadisa temetése alkalmával bukászás emberei útján. A rendőrprefektúra felhívására a zsidó jogvédő iroda akkori igazgatója, dr. Klein Miksa ügyvéd memorandumban mutatta ki, hogy a közönség önkéntes adományoztatását ilyen alkalmakkor egyházközségünk éveszadok óta gyakorolja. Kimutatta, hogy ezen jog a zsidó egyházközségek autonóm jogaihoz tartozik, ehhez sem a népjóléti minisztériumnak, sem a prefektúrának semmi köze. Kimutatta, hogy a Chevra Kadisa eleget tett a jogi személyiségről szóló törvény feltételeinek, jogi személyiséget úgy a belügyminiszter, mint a kolozsvári törvényszék elismerte és a jogi személyek közé be lett iktatva. Az alapszabályok egyik szakasza pedig az adományozás ilyen módon való igénybevételére feljogosítja a Chevra Kadisát. Eppen ezért ezen gyűjtést nem lehet azon gyűjtések fogalma alá venni, amelyekhez a népjóléti miniszter engedélyre van szükség.

Ennek dacára a rendőrprefektúra végzésileg arról értesíti a Chevra Kadisát, hogy gyűjtési jogát nem ismeri el és annak gyakorlásától eltiltja. A határozat ellen dr. Klein Miksa útján a Chevra Kadisa jogorvoslattal élt a belügyminiszterhez, mert a prefektúra határozata törvénytelen és az egyházközség autonóm jogainak megsorbitását jelenti. A memorandumot beküldte az Uniunea Evreilor Romani-hoz is, kérve hassanak oda, hogy egyházközségeink autonóm jogai tiszteletben tartassanak, mert ez a prefektusi intézkedés nemcsak a Chevra Kadisa sérelmét jelenti, hanem az adminisztrációs és politikai hatóságoknak egyházközségünk autonóm jogaiba való beavatkozását. Ez ellen a súlyos sérelem ellen pedig országos akciót kell kezdeni. Az esetről egy a neológ, mint az ortodox hitközségek központi irodái is értesítve lettek és most ezeknek a feladata, hogy az ügynek gyökeres elintézését a belügyminisztériumnál kieszközöljék.

A szovjet-kormány újabb koncessziókat tesz a magántőkének

Lecsökkentik a kereskedelem adóit

(Varsó, április 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Moszkvából érkező hírek szerint április első napjaiban az orosz fővárosban tartottak a belügyek beható tanácskozásokat tartottak a belvárosi magántőke bevonásáról az ipari és kereskedelmi élet föllendítése céljából.

Scheinmann, a belvárosi kereskedelem népbiztosa kijelentette, hogy az állam helyzete nem igényli a magántőke segítségét, azonban az áruk kicserélésének gyorsabb tempója érdekében a kormány hajlandó a magántőke megbízható elemétől tőkét igénybe venni. Ajánlja ezeknek az elemeknek, hogy adják föl spekulációs üz-

leteiket és elégedjenek meg normális jövedelemmel. A kormány kész a magántőkének pénzügyi, állami és jogi könnyebbségeket nyújtani. A bankok magánosok váltóit leszámítolják. A kormány el van határozva még arra is, hogy a magánkereskedelemben lecsökkenti az adókat.

A kereskedők és iparosok képviselői közül ugyszintén szövetkezetek reprezentánsai hozzájárultak a népbiztos kijelentéséhez és hozzátették, hogy a magánvagyon minden igyekezete nyugodt megbízható munkában együttműködni az állam és kereskedelemmel.

Banescu rektor a jeruzsálemi héber egyetemről

A kolozsvári egyetem tudós professzora a zsidó nemzeti energia életreállítását várja a héber egyetemről

(Cluj-Kolozsvár, április 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A jeruzsálemi héber egyetem megnyitására romantikus éposza a meleg rokonszenv és az együttérző szolidaritásnak érzését váltotta ki a világ összes kultur-intellektueljéből. Európa legkiválóbb tudósai, államférfiai és művészei rajongó lelkesedéssel vallottak hitet a jeruzsálemi héber egyetem gondolata mellett.

Az egyetem avatásának grandiózus momentumára vakító fényrel világította meg az újjáépülő ország egész kérdéskomplexumát és mint az újjáéledő zsidó élet beszédes igelése, közelhozta hozzánk azokat is, akik a mi munkánkat nem ismerve, közömbös értelmetlenséggel nézték a megújított zsidó nép héroszi megmozdulásait.

Románia tudósai és államférfiai szinte kivétel nélkül a ráeszmélés ószinte örömevel nyilatkoztak meg a jeruzsálemi héber egyetem mellett. Munkatársunk ma felkereste a kolozsvári román tudományos élet egyik legkiválóbb reprezentánsát, N. Banescu prorektort, hogy megkérdezze tőle, milyen impressziókat váltott ki belőle a héber egyetem megnyitása. Banescu rektor, aki ama professzorok közé tartozik, akik nem barrikádozzák el magukat szaktudományuk keskeny korlátai között, hanem nagyvonalú koncepciójukkal a társadalmi, politikai és kulturális élet minden megnyilatkozását egyformán át tudják értékelni, valósággal felvillanyozva felel kérdéseinkre.

Elsősorban az iránt érdeklődtünk, vajjon kézhez vette-e a kolozsvári egyetem a jeruzsálemi egyetem avatására szóló meghívót és milyen formában választott a meghívásra:

— Nincs tudomásom arról, — felelte Banescu professzor — hogy ilyen meghívót kaptunk volna. Különben is egyedül Negrea professzor, az egyetem ezidei rektora felelhetne pontosan erre a kérdésre.

Kultürestélyek a vidéken

A nagyváradi Mizrahi-szervezet a palesztinai héber-egyetem megnyitásának örömeire ünnepélyt rendezett. Az ünnepélyen megjelentek Nagyvárad konzervatív zsidóságának reprezentánsai. Az ünnepély olyan impozáns méreteket öltött, hogy a terem kicsinek bizonyult a résztvevők befogadására. Az egyetem jelentőségét Altmann Sámuel lendületes beszédben méltatta. Nagy beszédet mondott Roth Efraim, a Ceire Mizrahi diszelnöke. A klacionisták részéről az egyetem jelentőségét dr. Markovics Ignác, Kepecs Samu, Ardos Frigyes, valamint a Ceire nevében Guttmann Illés méltatták. Az ünnepelő közönség a Hatikva hangjai mellett a késő éjjeli órákban oszlott szét.

A dési cionista szervezetek április 2-án ünnepelték meg óriási lelkesedéssel a jeruzsálemi héber egyetem felavatását. Az ünnepélyt Nagy Pista lendületes prólogusa vezette be. Utána dr. Harsányi Jenő, a cionista csoport ügyvezető-elnöke tartott nagyszabású ünnepi beszédet. A nagyhatású ünnepi beszéd után Weinstein Erzsébet Aviva Morris Rosenfeld „Unser Schiff” című költeményét szavaltá általános tetszés mellett. Klein barissziánus Csernichovszky egyik héber versét, Haus Gizi Bialik „Áldás” című költeményét, Weinberger Ernő pedig Keleti Sándortól adott elő szemelvényeket, zajos sikert aratva. A Barisszia és Aviva ének-kara Sosána karvezetőnő dirigálása mellett héber dalokat adott elő. A lelkes lefolyású egyetemi ünnepség a Hatikvah hangjaival ért véget.

A marosújvári Aviva-leányegylet és zsidó

ifjúság Spielmann Jenő, marosvásárhelyi barissziánus vezetése és a nőegylet támogatása mellett március 29-én nagyszabású kulturális estélyt rendezett, mely úgy anyagilag, mint erkölcsileg szép eredménnyel végződött. Az estélyt Spielmann Jenő aktuális zsidó kérdésekről tartott beszéde vezette be, melyet György Lilly és Sternberg Böske négykezes zongorajátéka követett, Salamon Erzsébet román és zsidó szavaltatokat adott elő nagy sikerrel. Frink Magda művészi zongorajátékkal, Öhler Zelma szép hegedűjátékkal járultak hozzá az estély sikeréhez. Az estélyen a tordai Barisszia és Aviva is résztvettek és az „Ebből nem adok” című vigjátékkal, Grünfeld Miksa barissziánus pedig Patai „Otthon” című költemény szavaltásával bővítették az est műsorát. Az előkészítés és a megrendezés fáradságos munkáját Benjámín Rózsika és Szende Irén avivák és a nőegylet agilis tagjai Kiss Simonné, Szende Vilmosné, Benjámín Salamonné, Salamon Józsefné, Pásztor Jenóné és Nemes Józsefné urnók végezték. Az estély jövedelme a nőegylet és az Aviva-Barisszia-kulturális javára lesz fordítva.

A tasnádi Aviva-egyesület március 22-én kultürestélyt tartott. A műsort Hirschmann Miklós szavaltata nyitotta meg, aki Giszkalay János egyik versét szavaltta. Utána London Zoltán nagyváradi barissziánus énekelt kellemesen. Haupt Margit érzéssel szavalt. Mitteleier Ilonka énekszámával nagy tetszést aratott. Keller Mancsi Kiss Arnold egy versét szavaltta hatásosan. Ezután egy vigjátékot adtak elő, melynek szerepeit Neumann Boriska, Hirschmann Miklós és Schwartz Emil alakították művészzel.

Az Uj Kelet
ság n
Szerkesztők
Felelős szerk
Előfizetési
240 le

Két nap
halálban, h
állottak vá

Vasárnap
5685 Hísz
1925 április

Hétfő
5685 Hísz
1925 április

él. És még
Mózes val
Marx műv
spektívábó
Marx, a h
tudós, „M
nős magat
kat a tani
ségképen
messzi-me
annyira n
faji öröks
dalmárok
belőle, —
könyvelm
saját fajar
értette a t
zsidó Marx
megalkotás
annak a n
amelyet ti
lasztottak
tadni, hogy
olyan egy
jobban
van hatva
igazságait
műve örök
ennek a
mindazokn
„nemzeti j
tetszetős j
értés nélk
dással szer
gyöződésü
salem“-et,
jobb barát
irta: Mos

A mási
morek tes
meg. Mér
csudálatos
társai, a c
megértői
költők, ha
matikusok.
val a reál
dolgozó tu
tészternél
csak az el
gédkezni.
áldozásáva
méjén. Az
tani az ó
amikor lel
maga zsid
élni, ki
dóságát, d
messzi vo
művészetél
mutogatják
épületét,
mór stílus
ban, mind
művészléle
lélek keres
halnia, nek
Nagy vezé
litott neki
regény Ste

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes zsidó és bányászati zsidóság napilapja
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lel, negyedévre 240 lel, félévre 460 lel, egész évre 850 lel.

A mai naptár

Két nagy zsidó találkozója lélekben és halálban, holott emberöltők és világnézletek állottak válaszfal gyanánt közöttük: van ebben valami vigasztalan megnyugtató a mi számunkra. 1875 április 6-án halt meg Hess Mózes, a nagy szocialista szervező, Marx legbensőbb barátja és munkatársa. Marx hatalmas egyénisége és lángese az utókor tudatában hátérbe szorította Hess Mózes emlékét és Hess neve ma már csak kulturisztikai adatként él.

Vasárnap

5685 Niszán 11
1925 április 5

Hétfő

5685 Niszán 12
1925 április 6

És mégis, meg kell állapítani, hogy Hess Mózes valamiben még Marxnál is nagyobb volt: Marx művének és küldetésének történelmi perspektívából való megértésében és értékelésében. Marx, a híres bibliakommentátor és talmudtudós, „Möharsá“ dedunokája, a zsenik ösztönös magatudatlanságában váltotta tettekké azokat a tanításokat, amelyek atavisztikus örökségként szállottak reá dedapján keresztül, messiás-messzi, judeai profétáktól. De ő maga annyira nem tudott felőle, hogy terhes családi, faji örökség az, régi zsidó proféták és forradalmárok terhes hagyatéka, ami kirobbant belőle. — annyira nem tudott erről, hogy könnyelmű szavakkal ítéletet mert mondani a saját fájáról. Moses Hess tudta és érezte. Megértette a törvényszerűséget, amely éppen a zsidó Marxot választotta ki a marxi tanok megalkotására és hirdetésére és megértette annak a népek nagy, örök elhivatottságát, amelyet titokzatos erők erre a szerepre választottak ki. És sohasem szűnt meg hangoztatni, hogy a zsidóság nemzeti regenerálódása olyan egyetemes emberi érdek, amelyért annál jobban kell küzdeni, mennél inkább át van hatva az ember a nemzetközi szocializmus igazságaitól. A „Rom und Jerusalem“ című műve örökké ragyogó dokumentuma marad ennek a meglátásnak és egyuttal intő jel mindazoknak, akik az „emberi haladás“, a „nemzeti válaszfalak lerombolása és más ilyen tetszetős jelszavak leple alatt, idegenül, megértés nélkül állanak a zsidó nemzeti ujjáéledéssel szemben. Mert az első, igaz, mély meggyőződésű cionista művet, a „Rom und Jerusalem“-et, a legrajongóbb szocialista, Marx legjobb barátja, munkatársa és küzdő testvére írta: Moses Hess.

A másik: Oskar Marmorek. Alexander Marmorek testvérbátyja. 1909. április 6-án halt meg. Mérnök volt — és az valami egészen csudálatos és jellemző, hogy Herzl első munkatársai, a cionista „fantazmagoria“, álmokélső megértői és meghirdetői, nem álmadozó költők, hanem szinte nagy többségükben, matematikusok, mérnökök, vegyészek — egyszóval a realitás jegyében született, a számokkal dolgozó tudósok voltak. Oskar Marmorek építész-mérnök volt, De a nagy országépítésben, csak az első alapkövek lerakásánál tudott segíteni. Pedig rajongó lelke az egész odaadottságával csüngött a zsidó államalapítás eszméjén. Az események nem tudtak lépést tartani az ő saszárnyakon repülő vágyával és amikor lelkét már a robbanásig telteltette a maga zsidósága, meg kellett halnia. Ki akarta élni, ki akarta tombolni a maga zsidóságát, de az álmok teljesülése akkor még messzi volt. A maga mesterségéhez, a maga művészetéhez menekült. És Bécsben még ma is mutogatják az osztrák főváros egyik legszebb épületét, a Marmorek-házat. Ragyogó keletmór stílusban épült palota és minden cirádájában, minden patkós boltívében egy vívódó művészlelek, egy napkelettel terhes művészlelek keresi a zsidóságot. Fiatalon kellett meghalnia, neki, aki vezéri polcára volt hivatva. Nagy vezére, Herzl Tivadar örök emlékét állított neki az „Altneuland“ című regényében. A regény Steineckje: Oskar Marmorek. (g.-j.)

De Monzie szenátor lett az új francia pénzügyminiszter

Herriot kompromisszumot tett a szenátusnak a vatikáni követség dolgában. Tízszázalékos vagyonváltást léptet életbe Herriot

(Páris, április 4. Az Uj Kelet tudósítójától.)
A súlyos válság, mely — mint tegnap jelentetük — Herriot kormányának helyzetét — főleg pénzügyi kérdések és a vatikáni követség ügye miatt — megingatta, ma némi nyugvópontra jutott. A lemondott pénzügyminiszter helyébe De Monzie szenátort nevezték ki, aki tudvalevőleg a mérsékelt radikálisok közé tartozik és nem hűve az erélyes antiklerikális politikának.

De Monzie kinevezése tehát Herriot részéről kompromisszumnak tekinthető a vatikáni követség kérdésében. A vatikáni francia ügyvivő, akit az eddigi nagykövet helyett küldenek Párisba nemcsak Elzász-Lotharingia vallási ügyeit fogja képviselni, hanem az egész országot érintő mindenemű val-

— **Sékelbiztosí kinevezések.** Noszin Mór mérnök, országos sékelbiztos az idej sékelakció levezetésére a következő sékelbiztosokat nevezte ki: Nagyenyed: Márton Béla, Bethlen: dr. Eidingger Hermann, Balázsfalva: dr. Friedman Márton, Nagyszeben: Sonderling Egon, Máramaros-sziget: ifj. Stern József, Retteg: Mátyás Adolf, Szamosujvár: Vajda Jakab, Déva: Fenichel Simon, Dés: dr. Harsányi Jenő.

— **Kina új hadihajókat épít.** Tokióból jelentik: A tengerészeti minisztérium tizenkét új hadihajó építését jelentette be a parlamentben. A kormány elhatározta, hogy Franciaországba, Amerikába, Németországba szakértőket küld, a fegyverkezési technika előhaladásának tanulmányozására.

— **Nagy Imre grafikai kiállítása az Ujságíró klubban.** Nagy Imre, a kiváló grafikus, aki egyiké a fiatal művész-generáció legnagyobb ígéreteinek, vasárnap délután nyitja meg grafikai kiállítását a kisebbségi újságíró-klub külön termében. A kiállítás iránt városzerte nagy az érdeklődés. A kiállítás részletes méltatására legközelebbi számunkban visszatérünk.

— **Doktorávvatás.** A kolozsvári egyetemen Ellenbögen József gyulafehérvári szigorlót ma az összes orvostudományok doktorává avatták.

— **Egy pesti szerkesztő halála.** Budapestről jelentik: Kálnoki Henrik közgazdasági szerkesztő hatvanhétéves korában meghalt. Kálnoki Izidor, a neves író testvérbátyját gyászolja benne.

— **Móricz Zsigmond felesége holttestének felboncolását kérte.** Budapestről jelentik: Móricz Zsigmondnak, a nagy magyar regényírónak felesége tüdőgyulladásban meghalt. Móricz Zsigmond ma megjelent a főkapitányságon és kérte felesége holttestének felboncolását, mert az a gyanúja, hogy felesége — esetleg orvosi rendeletre — a megengedettnél több veronált vett be, ami halálát okozta. A boncolást elrendelték.

— **Egy volt miniszter halála.** Bukarestből jelentik: Mihail Antonescu, volt averescanus miniszter ma reggel Bukarestben meghalt.

— **Megszökött a büntetés kitöltése elől, de elfogták.** Az elmúlt héten a kolozsvári hadbírósg egyévi elzárásra ítélte Telegdi János nagyváradi soffört, hatóság ellen elkövetett erőszakért. A sofför a tárgyalás alatt, illetőleg az ítélethozatal után valakitől megtudta az eredményt s a hadbírósg épületéből megszökött. Tegnap délelőtt körözlevél alapján Nagyváradon a detektívek letartóztatták s büntetésének kitöltése végett erős fedezettel lehozták Kolozsvárra a vállalkozó szellemű gépkocsivezetőt.

— **Rokkant katona a hadbírósg előtt.** Vizi Ferenc 1918 tavaszán az olasz fronton súlyosan megsebesült és egy felvidéki kórházba került. A monarchia feloszlása után súlyos sebesüléséből még nem gyógyult fel, így ottrekedett Csehszlovákiában. 1921-ben gránáttól összeroncsolt karját valamennyiro helyrehozták és Vizi könnyebb gyári alkalmazást vállalt Kassán. Az idegen ellenkezés nem találta rendben az iratait és a cseh hatóságok a télen áttették Romániába. Tiltott határátlépésért vonták felelősségre a kolozsvári VI. hadtest bíróságának tegnapi tárgyalásán és mivel szemmel láthatólag bebizonyította, hogy súlyosan rokkant, bal-karjára egészen munkaképtelen, akaratán kívül került idegen országba, a hadbírósg felmentette.

lasi ügyben a francia kormány hivatalos megbízottja lesz.

Jól értesült politikai körökben az a hír járja, hogy a kormány a hétfőn parlamenthez törvényjavaslatot terjeszt be egy tíz év alatt fizetendő tízszázalékos vagyonváltás kivetésére. Ezzel a vagyonváltással akarja elkerülni a kormány az inflációt, amelynek említése tulajdonképpen Clementel bukását okozta.

Herriot helyzetét De Monzie szenátor kinevezése után isnehézzé teszi az a körülmény hogy Loucheur, aki eddig feltétlenül támogatta őt, kijelentette, hogy a radikális baloldal a pénzügyi reform ellen fog fordulni. Loucheur a javaslatnak főként a tőkeadóra vonatkozó részét ellenzi.

— **Ismét zsarolnak hamis gyűjtőivekkel.** Blumenthal József ur, a toplita-romani hitközség alelnöke a következők közlésére kért fel: Tudomásomra jutott, hogy illetéktelen egyének a toplita-romani izr. hitközség pecsétjével ellátott gyűjtőivekkel iskolaépítési célokra pénzeket zsarolnak ki a nemes adakozóktól. Miután ilyen megbízásokat hitközségünkben soha senki sem kapott, ez uton kérem a t. közönséget, hogy a szélhámosokat a legelső alkalommal adja át a rendőrségnek.

— **Lédererné konokul tagad.** Budapestről jelentik: Lédererné előtt a vizsgálóbíró felolvasta férje terhelő vallomását. Lédererné felindultan gyáva fráternek nevezte férjét, aki az ő befektetésével akar menekülni az akasztófától. Tagadja, hogy részt vett volna a hullafeldarabolásban, vagy hogy férjét arra uszolta volna, hogy Kodelkát megölje. Az orvosszakértők Léderernét beszámíthatónak tartják.

— **Ujabb letartóztatások várhatók az utlevélpanama ügyében.** Bukarestből jelentik: A „Neamul Romanesc“ mai száma arról ad hírt, hogy a hírhedt utlevélpanama ügyében újabb szenzációs letartóztatások várhatók. A lap értesülése szerint a bukaresti rendőrség az ügyesség megkeresésére még ma le fogja tartóztatni Georghescu-Tubulestit, Franasovici államtitkár volt kabinetfőnökét.

Nagy

harisnyavásár

mélyen leszállított árakkal.

K ötött harisnya minden színben	lei	25
F lohr-harisnya minden színben	lei	53
M uszlin harisnya divat színben	lei	69
C érna-muszlin minden színben	lei	98
S elyemfátyol harisnyák minden színben	lei	125

BLATT

FÖTÉR 13

Divatkönyvekben és költőtarukban ártal választék!
A legjobb harisnyák csak BLATT-nál kaphatók!

Vérszegénység, sápadtság, bőrküritések és furunkulások esetén a rég bevált természetes „**Ferencz József**“ keserűvíz szabályozza a belek annyira fontos működését. Az orvosi tudomány számos vezérférfia meggyőződött arról, hogy a Ferencz József-víz épp oly kellemesen, mint biztosan hat. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

KÖZGAZDASÁG

A belső adósságok kifizetésére 300 millió lejt folyósít a kormány

1925 és 1926 év folyamán kiegyenlítik a belföldi tartozásokat

(Bucuresti-Bukarest, április 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A pénzügyminiszteriumból eredő hírek szerint a kormány elhatározta, hogy még 1925. és 1926. év folyamán ki fogja fizetni mindazokat a belső tartozásokat, amelyek az államot terhelik régi teljesítmények fejében. Ebből a célból az 1924-es költségvetés többletéből háromszázmillió lejt hasítottak ki. A

pénzügyminiszter egyébként az elmúlt napokban egy interpellációra adott válaszában ki jelentette a kormánynak ezt az elhatározását, amit most be fognak váltani. Az utasításokat a kifizetésre vonatkozólag legközelebb szíjjelküldik a pénzügyminiszterium alá tartozó hivataloknak és ezek útján fogják a kifizetéseket eszközölni.

Szabad a korpa és takarmány kivitele. Bukarestből jelentik: A legutóbbi minisztertanács a következő újabb vámintézkedéseket léptette életbe: A széna, lucerna és szalma kivitelét szabadá tette minden speciális engedély nélkül. Fenti takarmánycikkek exportilletékét a hétfőn összeülő legfőbb vámbizottság fogja megállapítani. A korpa kivitele az alábbi feltételek mellett van megengedve engedély nélkül vagononként 4000 lejt kiviteli vámmellett: a) A kivitelre kerülő korpa nem tartalmazhat még egy százalék lisztet sem. b) A malmokból kikerülő minden mennyiségű korpa az 1925. évi 1. számú minisztertanácsi rendelet értelmében működő helyi bizottság ellenőrzése alá kerül. Az ellenőrzés megejtése után az exportra szánt zsákolt korpát a bizottság egyik tagja leolmozza és igazolja, hogy a leolmozott korpa nem tartalmaz egy százalék lisztet sem. c) A kilépő vámosok utasítatnak a legszigorúbb ellenőrzésre és ennek végrehajtására minden egyes korpaküldeményt külön is tartoznak megvizsgálni. A finom korpa kivitele továbbra is szigorúan tilos. A banyaolaj kiviteli vámját a minisztertanács redukálta, mégpedig a nehéz olaj vámját 10 ezer lejről 5 ezer lejre, a könnyű olaj vámját pedig 4 ezer lejről 1 ezer lejre vagononként.

A Zabolai Faipar vagyonfelügyelője 100 százalékos kiegyezést helyez kilátásba. A Zabolai Faipar ismert kényszerkegyezési ügyét nemcsak a belföldi, hanem külföldi gazdasági körök is élénk figyelemmel kísérik. A hitelezők száma — mint azt már nemrégiben megírtuk — eléri a nyolcszázat. A Zabolai lejtartozása közel egymilliárdot tesz ki, ezenkívül pedig az egymilliárdot is meghaladja a külföldi tartozások összege. Bár a vagyonmérleg csak e hó 15-ére fog teljesen elkészülni, dr. Bajkó Zsigmond brassói ügyvéd vagyonfelügyelő úgy informálta a nála érdeklődő hitelezőket, hogy az eddigi jelek szerint meg lesz a lehetősége annak, hogy a hitelezők 80-100 százalékban kapják meg követeléseiket.

Tízezer vagon burgonya vár exportra. Budapestről jelentik: A magyarországi mezőgazdák birtokában még mintegy tízezer vasúti kocsis burgonya van, amely eladatlan s a belföldi szükséglet már teljesen fedezve van. Mivel a szesz és keményítőipar is fedezte magát, de megkülönböztetésben is az iparágak redukálták termelésüket, a bur-

gonyában érdekelt mezőgazdák egy exportszindikátust szeretnének létrehozni.

A butorárak luxusadójának leszállítását kérik. Bukarestből jelentik: A romániai butorgyárosok küldöttsége ma megjelent a pénzügyminiszteriumban és memorandumot adott át a pénzügyminiszteri vezértnak, amelyben a 10 százalékos luxusadó alá eső butorárak luxusadójának leszállítását kérik. A vezértnak válaszában kijelentette, hogy a butortermelés érdekében oda fog hatni, hogy a butorárak luxusadóját lényegesen redukálja a pénzügyminiszter.

150 millió leva aprópénzt veret Bulgária. Szófiából jelentik: A bolgár pénzügyminiszterium elrendelte, hogy rézből és nikkelből 150 millió leva értékű képviselő bolgár aprópénz veressék és pedig: 40 millió darab 2 levás és 70 millió darab 1 levás pénznem. Ezzel a rendelettel az ily értékű papírpénzek a forgalomból kivonatnak és érvényességük már május végén lejár. A tervezett alumíniumpénz veréséről szóló törvényt hatályon kívül helyezik.

A mai valutapiac

A mai napon tovább lanyhult a devizapiac. Az árfolyamok a következők: Osztrák shilling 29.80—30.00, magyar korona 330—335, cseh korona 6.25—6.30, francia frank 11.00—11.10, svájci frank 41.00—41.10, dollár 212.00—213.00, angol font 1015—1025, olasz lira —.

Devizapiac április 4-én:

Bukarest. Devizák: Páris 11.15, Berlin —, London 1025, Newyork 214.00, Róma —. Zürich, 41.15, Bécs 30.00, Prága 6.28.

Zürich. Nyitás—Zárás: Berlin 123.40—123.40, Amsterdam 206.75—206.75, Newyork 518.50—518.50, London 2479.00—2479.00, Páris 2650.00—2650.00, Milánó 2126.25—2126.25, Prága 1536.25—1536.25, Budapest 72.00—72.00, Belgrád 835.00—835.00, Bukarest 241.25—241.25, Varsó 100.00—100.00, Bécs 73.00—73.00.

Párisi tőzsde: Bukarest 900.

* Oradea-Maren hirdetéseket, előfizetéseket felvesz és reklamációkat elintézt az Uj Kelet nagyváradi képviselője, Blum Zsigmond. (Ezredévi emlék-tér) Parcul Eminescu 2. sz. (Ernyőzlet).

Párisi központunktól

állandóan érkeznek a tavaszi idényre

Szövetek, női felöltőknek. Szövetek női osztymöknek Szövetek női ruháknak „Rodie” szövetek.

Selymek

utolsó ujdonságok

ruháknak, kosztümöknek, felöltőknek.

„AU PRINTEMPS“

áruházban, Cluj, Str. Memorandului 11. Lloyd 3246

Fizetésektelenség miatt

leltári áron alul, az összes

antik butorok,

facillárok, régi képek és valódi perzsa szőnyegek kerülnek eladásra

április 10-től

G r á t z műkereskedés,

Cluj, Piața Unirii 8.

R. Mosse Rt. 1192

Ha művészi kivitelű fa-, vas- vagy réz-

butort, zongorát

akar venni, ne sajnálja az utat Marosvásárhelyre és tekintse SZÉKELY ÉS RÉTI ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. butortermelt, asztalosok furnárszükségleteiket legolcsóbban itt szerezhetik be

Husvétii פסח שיל

fűszer árú, fejbörök, szilva és seprő pálinka, valamint kitűnő minőségű beszteicei

szilva

beszerezhető

Heilper Arthur-nál Cluj, Piața Mihai Viteazul No 40.

Köhögés, torokfájás rekedtség ellen

biztos hatású a legmodernebb összetételű, jóízű és olcsó gyógyszer a

Siromalt

Tartalmaz nemcsak köhögés, rekedtség stb. elleni gyógyszereket, hanem egy kiváló tápértékű malátakivonatot is, ami által az összes hasonló gyógyszereknél hatásosabb.

Kapható minden gyógyszertárban.

Tavaszi kalap, fehérnemű, gummiköpeny és urdivat-cikkeit a legolcsóbban

20% árengedménnyel PAPP GÁBORNÁL szerezhető be. Cluj, Piața Unirii No. 8. — Timisoara-Cetate. 6

Kolozs játszák le. gíbbor talál a KKASE-Marczinkiev Andor veze A város és KMTE Nagyvárad NAC—NSC Szatmar radi Egyetér Miram várad) mérk Temes ják a bajnok telen meccs több második elmarad, m a Juventus, Arad. lyással lesz Gloria CFR Brassó a Brasovia Budape a Vasassal j kisorsolva er Bécsben nek: Wac klub—WAC prágai Slavia Az Am Április 19-én dégszerepel. töröké pedig pályán lesz. Kehrlin ban. Német mérkőzése n férfiegysbajn képséggü né szott nevezet versenyeken, bajnokot áll nem tudta a párosverseny nere és vele szettben fölért got a Spies-

Kalmár A Cluj, Cen

Ü

Aus cégnél,

SPORT

A mai sportprogram

Kolozsvár. A bajnokság utolsó előtti fordulóját játsszák le. A CFR-pályán délután kettőkor a Haggibbor találkozik a Victoriával, azután pedig a KAC a KKASE-val. Mindkét mérkőzés nyílt. Az első Marczinkievicz, a KKASE—KAC-ot pedig Sugár Andor vezeti.

A városi pályán csak egy mérkőzés lesz a CFR és KMTE között.

Nagyváradon a következő mérkőzés lesz: NAC—NSC.

Szatmáron a Törekvés találkozik a nagyváradi Egyetértéssel.

Maramarossziget. Sámson—Törekvés (Nagyvárad) mérkőzés lesz a nap programja.

Temesvárt két heti szünetelés után folytatják a bajnoki mérkőzéseket, azonban csak jelentéktelen meccsek lesznek a Rapid—Spárta és még több másodosztályú csapat között. A TAC—TMTE elmarad, mert a TAC Bukarestben vendégszerepel a Juventus, illetve a Makkabi ellen.

Arad. Az AAC—CAMP bajnoki nagy befolyással lesz a bajnokságra. Ezen kívül még a Gloria CFR játsszák az AMTE-vel.

Brassóban a kerület két legerősebb csapata, a Brasovia és a Hargita játsszák a bajnokságért.

Budapesten az MTK a Törekvéssel, az FTC a Vasassal játsszák bajnokit. Több mérkőzés nincs kísorsolva erre a napra.

Bécsben a következő mérkőzések lesznek: Wacker—Amatőr, Slovan—Admira, Sportklub—WAC, Rudolfshügel—Rapid. A Hakoah a prágai Slaviát látja vendégül.

Az Amatőrök és a Hakoah Budapesten. Április 19-én a két bécsi csapat Budapesten vendégszerepel. A Hakoah ellenfele az MTK, az Amatőröké pedig az FTC lesz. Mindkét mérkőzés egy pályán lesz.

Kehrling vereséget szenvedett Brémában. Németország fedettpálya-bajnokságának a döntő mérkőzése nagy meglepetést hoztak, amennyiben a férfi egyesbajnokság végküzdelmében egy közepes képességű német játékos, Spies, aki eddig alig játszott nevezetesebb szerepeket a nagy nemzetközi versenyeken, legyőzte Kehrling Bélát. A magyar bajnokot állandó köhögési roham kinozta és ezért nem tudta a teljes képességet kifejteni. A férfi párosversenyben Ludke volt Kehrlingnek a partnere és vele együtt erős küzdelem után, de a döntő szettben fölényesen győzve, megnyerték a bajnokságot a Spies—Lührmann-pár ellen.

HERING

napi áron átlul
1924 évi fogás, 5/600

Kalmár Áruforgalmi Részvénytársaság
Cluj, Centrala, Str. Regina Maria No 25.

ÜVEG

porcellán és fajence
asztali edények

poharak, palackok,
demjonok. Vendég-
lői és kávéházi fel-
szerelések legelőnyö-
sebben beszerez-
hetők

Ausländer Lajos
cégnél, Cluj, Piața M. Viteazul 39.

Telefon 9-54

Figyelem! ! Figyelem!

„Corso“

női divat áruház
Piata Unirii 17. április
hó 6-tól kezdve **fel-
tűnően leszállit-
ott árban** árusít női
és férfi szöveteket, se-
lyem és grenadin külön-
legességeket, zefireket,
voalokat és vásznakat
stb. stb. **Feltűnően
olcsó árban!**

Jaj de csunya!

Jaj, de csunya!
Jaj, de csunya!

Haszörvesztők
jelentkeznek
a női arcon.
Egyetlen szar

van, mely azokat biztosan és rögtön eltávolítja, az
„ANGOL SZÖRVESTŐ“
melynek használata által a szöröket az arcról, vagy
karról úgy lehet kiirtani, hogy a szörök helye tel-
jesen felismerhetetlen és hófehér lesz.

Ára 30 lej
Diszkrét csomagolás! Egyedül kapható:
Dr. Biró gyógyszerár, Cluj.
Lloyd 3367

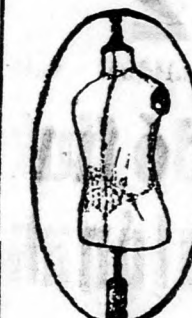
Mindenhol csak

eredeli
CZELL-sört
és
LUTHER-sört
kérjen.

Telefon 516
Mosse 1155 Pöraktár:
Ciment, Dukász & Tsa cégnél
Cluj, Str. Bucovina (v. Munkácsy-u.) 28

Valódi perzsaszőnyegek

nagy választékban
Rosenberg I. régiségkereskedőnél
Cluj, Str. Memorandului 25.
(v. Unio-utca) Telefon 76.
Antik könyvszekrény sürgősen eladó.
Rador 2639

Olcsobb, mint bárhol!
Berlini női és férfi fűzők lej 700
Nagy választék játéktárgyakban, billiárdbábukban stb. stb. Egyedüli beszerzési forrás a régi és megbízható **Hermann Bernstein cégnél**
Bucure ti, Calea Rahovei 3.
Szállítás utánvétellel!

Elián

Cluj—Kolozsvár.
Telefon Interurban 10-26. Urban 170.

Ajanlja כשר של פסח
borait,
szilva- és saját főzésű kisüstös **seprő-
pálinkáit**

Különlegessége:
Roulandi muskotályédes
koser fajborok, melyek מרה אביגודר
אינהארן אהסכמת הרחג אבד דפה
felügyelete alatt állanak.

ש של פסח

Husvétii
fűszerárak és italok
Czinezár Imre Cluj
Piata Mihai Viteazul No 36.
üzletében beszerezhetők.
8778

Leégés-

ből visszamaradt **női fehérnemű-
ek eladása** minden elfogadható
áron folyó hó 6-án kezdődik
Sárga Gergely utóda, Cluj
Calea Regele Ferdinand 8.

Lloyd 3578

